

Lumina Sărbătorii

Schimb

On. Red. «Transilvania»

Loco (str. Șaguna 6)

Foaie săptămânală pentru popor.

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an Lei 40—
Pe o jumătate de an „ 20—
Pe un număr de an „ 10—

== Un număr 1 Leu. ==

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Redactor responsabil: Preotul Iosif Trifa.

ANUNȚURI

se primesc la administrația din strada Mitropoliei 45.

PREȚUL ANUNȚELOR:

Un șir peti 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

-† Arhiepiscopul Ilarion Pușcariu.

Sâmbătă seara, la 9 Septembrie, din catedrala din Sibiu carul mortuar ducea la gară sicriul cu osemintele arhiepiscopului Pușcariu. După mortul mergeau triști membrii Consistorului în frunte cu I. P. S. Sa Nicolae, Mitropolitul Transilvaniei, comitetul Asociației și public ales.

Se ducea în Branul copilăriei sale să se odihnească de munca și de povara celor 80 de ani ai săi dintre cari numai 51 îi făcuse la biserică neamului.

Intr-o Duminică frumoasă, în Octombrie anul trecut acest venerabil moșneag se lăsă să fie văzut de peste 1000 de elevi din Sibiu cari formară două coloane printre cari a trecut dela locuința sa până la catedrală.

«Pe acesta l-a ales Șaguna pentru biserică»! — șopteau elevii. În acea Duminică slujbă mare a făcut în sobor Sfinția Sa mitropolitul Nicolae cu Episcopii sufragani, veniți la Congresul național-bisericesc și au sfințit Episcop titular pe venerabilul moșneag. Era cel dintâiu Episcop titular în mitropolia noastră.

Sfințirea i-a venit la adânci bătrânețe, dar o merita de mult, în orice loc, căci n'a fost în clerul nostru după Șaguna persoană mai vrednică decât El de a se urca în tron arhieresc.

Guvernul unguresc nu s'ar fi învoit odată cu capul să ajungă episcop.

N'a râvnit să ajungă pe căi lătralnice și păcătoase și în aceasta e o mărime de suflet.

După Mitropolitul Mețianu, în vremea războiului și a rătăcirilor s'au cugetat unii deputați să-l roage pe bătrânul Pușcariu să primească conducerea, și amărât în suflet a răspuns:

— Numai acum vă gândiți că merit și eu, când sunt cu un picior în groapă? E prea târziu!

Dar fără să aibă tolag arhieresc în mână, datoria și-a făcut, căci era

om învățat și strădalnic după bine. Invățase carte bună la Viena, de unde a venit și Gheorghe Lazăr din Avrig și a trezit neamul. Pușcariu a scris cărți pentru învățătura celor mici ca să fie minte când vor fi mari. Cărțile lui sunt de limba maternă, de istorie și de religie.

Neamul Pușcăreștilor dela Bran e cea dintâi familie ridicată la mare vază pentru iubirea de știință și de cultură.

Până la adânci bătrânețe Preasfinția Sa cetia, scria și învăța și pe alții.

Anii trecuți a scris în revista I. P. S. Sale a mitropolitului Nicolae, pe atunci profesor la seminar: *Laicizarea bisericii, care trebuie citit și azi cu toată atenția.*

Iar în Păresimile trecute a ținut preoților la «cursul pastoral» lecții despre ziarul mitropolitului Șaguna cu explicații ca unul celce i-a cunoscut bine vieța și i-a păstrat o sfântă venerație bărbatului providențial.

Ținea morțiș să nu ne înstrăinăm de așezămintele șaguniane și să nu se falsifice. Pentru aceasta a luptat în tovărășia multor prieteni și bărbați aleși. Și ceata acestora a scăzut din an în an, iar lupta devenia tot mai întezită.

N'a luat seamă că a îmbătrânit. Dar, la urmă, când s'a trezit și a băgat de seamă că n'a mai rămas nimenea în jurul său din cei de o seamă cu dânsul, își va fi zis, mirat: *Ce mai caut eu în lumea asta nouă?*

Și după o bolire de o săptămână, a plecat dintre noi pe neașteptate. În biserică catedrală I. P. S. Sa Mitropolitul a ardat vrednicia acestui mare preot, pe care l-a iubit.

Odihnească în pace!

Banii

s'au sporit grozav dela războiu încoace. Adevărat că cei mai mulți și azi asudă din greu să-și poată câștiga banii de lipsă pentru traiul vieții, dar tot atât de adevărat e și aceea că foarte mulți trăesc acum în belșug de bani.

Ce folos a adus oamenilor noștri acest belșug de bani? Nu se poate tăgădui că a făcut și isprăvuri bune: a ridicat clopote în turnurile bisericilor, a pus la rând gospodării, a cuprins moșii. Dar în schimb belșugul de bani a făcut și mari stricăciuni sufletești. E lucru dovedit că la sate ca și la orașe să bea acum în crâjme mai mult ca oricând. Sute de milioane s'au topit și se topesc cu beuturile în vreme ce nici cărțile, nici gazetele, nici școlile, nici alte lucruri bune n'au mai sporit. Banii au ajuns în mâni nepricepute și pe foarte mulți i a omorât sufletește.

Luați aminte! În bani lăcuește satana și din bani pândește satana cum să-l peardă pe om. Pe unii îi îndeamnă satana să-și sporească mereu grămada de bani, să-și tragă mâncarea dela gură, să joare strâmb, să sară în spatele săracilor numai și numai ca să-și poată înmulți banii. Ați văzut apoi cum satana cu ajutorul banilor a trezit în oamenii de acum mândria, îngâmfarea. Au început acum oamenii să se încreadă în bani (bună proptă!), să înjure în dreapta și în stânga, să nu mai aibă respect nici de oameni, nici de Dumnezeu.

Așa zice evanghelia: «unde este comoara ta, acolo va fi și inima ta» (Mateiu 6, 21). Cercetează-te cetitoriuie, nu cumva din bani ți-ai făcut idol la care se închină inima ta?

«Pune-ți comoara ta întru poruncile celui prea înalt, și mai mult va folosi ție decât banii». «Pierde banii pentru cel sărac și năcăjit ca să nu ruginească sub piatră spre pierzarea ta» ... zice Înțeleptul Sirah (cap. 29 vers 13, 14). — Să nu uităm: în bani lăcuește satana și numai întrebuintarea cea bună a banilor noștri poate alunga pe satana din banii noștri și din punga noastră.

Din sfintele Scripturi: «Cel ce iubește banii nu se va îndrepta»... «Mulți au căzut pentru bani și înaintea lor le-a fost peirea». «Privegherea banilor topește trupul și grija lor strică somnul». — (Înțelepciunea lui Sirah cap 31 vers 5, 6).

Știri din țară.

Partidul național maghiar. S'a ținut în Cluj adunarea frunțașilor maghiari să se sfătuească cu privire la schimbarea legilor și unificarea lor. Frunțașii maghiarilor sunt baronii și boerii, cari au stăpânit și în Ungaria. De sărăcime nu se îngrijește boerimea ungurească. Maghiarii nu prea se bucură de isprăvile baronilor. Hotărârile cuprinse în 12 puncte le-au publicat și în limba română și în cea franceză, să le înțeleagă la București.

Schimbul deținuților politici. S'au întrunit la Oradea-mare o comisie care va schimba pe deținuții politici din Ungaria și România.

Serbările încoronării.

Programul serbărilor dela Alba-Iulia și București. — Parlamentul va fi convocat în sesiune extraordinară.

În cercurile oficiale s'a anunțat că serbările încoronării Suveranilor va avea loc în zilele de 15, 16 și 17 Octombrie.

Incoronarea MM. LL. Regelui și Reginei se va face în ziua de 16 Octombrie în catedrala dela Alba-Iulia.

Serbările vor continua la București în zilele de 16 și 17 Octombrie.

În catedrala dela Alba-Iulia MM. LL. Regele și Regina — îmbrăcați în vestimente speciale, vor asista la serviciul divin, care va fi oficiat de mitropolitul primat Dr. Miron Cristea, care va fi înconjurat de înalții prelați din toată țara.

De pe estrada care s'a ridicat în mijlocul catedralei M. S. Regele va rosti proclamația către popor.

Crainicii vor anunța, apoi poporului încoronarea Suveranilor, dând cetire proclamației investirei MM. LL. Regele și Regina cu coroana domnitoare a României întregite.

Cum în catedrala dela Alba-Iulia nu încap decât 300 persoane, în biserică vor intra — în afară de familia regală — reprezentanții statelor străine; membrii guvernului; foștii prim-miniștri; membrii biurourilor Corpurilor Legiuitoare și delegații secțiunilor Camerei și Senatului, precum și reprezentanții autorităților civile și militare.

FOIȘOARA.

Scrisorile de războiu.

O doamnă din Franța s'a apucat să strângă laolaltă scrisorile de războiu ale ostașilor. Hotărârea ei este din cele mai bune pentru că scrisorile de războiu sunt scrise de acei cari cu adevărat au trăit războiul și așa ele dau icoana adevărată a uriașelor frământări trupesti și sufletești din vremea aceea. Și la noi sunt destule scrisori trimise din războiu și n'ar trebui să le prăpădim. Strângeți pe cele mai frumoase și le trimiteți aici să le publicăm ca pe niște amintiri duiosase și scumpe comori sufletești.

Din scrisorile susamintitei doamne din Franța dăm aici câteva:

1. Despre un preot:

«Deodată văd pe unul din camarazi, caporalul rezervist D., vicariu în Țara Bască, ridicându-se afară din tranșee.

— Ai înnebunit! Vrei să te dea jos? Ii strigai.

Cu un gest, el comandă tăcerea.

Ceilalți parlamentari, invitații și poporul vor sta afară unde se va oficia un alt serviciu divin.

La București — în drumul spre Mitropolie — Familia Regală și reprezentanții statelor străine, regii și președinții de republici cari vor asista la încoronare — în trăsurile «à la Daumont» va trece pe sub arcul de triumf dela șosea, urmată de cortegiul încoronării, format din foștii prim-miniștri, parlamentari, toți ofițerii călări și de popor.

Serbările vor continua apoi două zile în Capitală, după programul care se întocmește în prezent.

Convocarea parlamentului în sesiune extraordinară se va face înainte sau după serbările încoronării.

Alte amănunte se vor hotărâ mai târziu.

Cu prilejul serbărilor încoronării se va aranja în București o masă la care vor participa 10.000 de primari din întreaga țară.

Organizarea acestui banchet s'a încredințat de către Primărie unei comisiuni compuse din mai mulți consilieri comunali, comisiune care a și luat contact cu diferiți restauratori în vederea gășirii celei mai lesnicioase modalități pentru aranjarea acestei mese grandioase.

Propunerile restauratorilor vor fi studiate, rămânând să fie adoptată cea mai avantajoasă din punctul de vedere al prețului.

Aceeași comisiune va avea să fixeze și locul unde urmează să fie întinsă această masă.

Războiul dintre Turci și Greci.

Războiul Grecilor în Asia Mică s'a terminat după prinderea comandantilor grecești și dizordinea în trupe. A doua divizie a cavaleriei turcești, cub comanda lui Zeky bey, a intrat în Smirna. Astfel nici un soldat grec nu se mai găsește pe teritoriul Anatoliei. Incetarea războiului, cum s'a cerut de greci nu-și mai are acum rostul. Chestia Orientului trebuie deslegată între marile puteri, puterile interesate pentru libertatea Strămtorilor și guvernul din Angora.

Armata greacă nici n'a încercat să se bată în Smirna; tot ce s'a putut imbarca,

s'a imbarcat la repezeală. Turcii au găsit la Smirna mari cantități de material părăsit.

Ce e în Grecia?

În acest timp situația în Grecia este grea. Trupele din Asia Mică, ce trebuiau debarcate în insule au cerut să se coboare la Pireu. Haosul politic este mare. Acești soldați nemulțumiți, desigur, se vor deda la dezordini.

Di Calogheropoulos a depus mandatul de a forma cabinetul.

Grecia este fără guvern, iar di Trandolphilacos, fost înalt comisar al Greciei la Constantinopol, care a fost însărcinat cu crearea unui minister de circumstanțe, întâlnește greutăți de neînvin pentru a-și găsi tovarăși.

Situația este critică și va fi greu, într-o țară ca Grecia, unde nemulțumirea crește zilnic, spiritele să se potolească, fără ca să aibă loc serioase dezordini. Presa engleză discută acum chestia Strămtorilor. Ideea armistițiului, după golirea Asiei mici, nu mai are nici un rost. Rămâne în discuție doar chestia Strămtorilor. Alianța Moscovei cu guvernul din Angora, care cere ca Marea Neagră să fie un «lac ruso-turc» tendințele imperialiste ale turcilor, cari, lăsați în Europa ar provoca un nou războiu balcanic, preocupă mai ales, cercurile conducătoare engleze.

«Daily Chronicle» scria că Anglia a jertfit zeci de mii de oameni pentru a avea libertatea Strămtorilor. Cu nici un preț, Marea Britaniei nu va renunța la acest câștig al victoriei. Ziarul oficios mai acuză pe francezi că au ajutat pe turci, dându-le arme și munițiuni, și cere guvernului britanic să ocupe țărmul asiatic al Strămtorilor.

Pe noi ne interesează în cel mai înalt grad hotărârea Marilor puteri în chestia Constantinopolului și mai ales, în chestia Traciei. Un războiu balcanic va avea ne-greșit înrăurinta și asupra țării noastre. De aceea internaționalizarea Strămtorilor și statu-quo-ul actual în Tracia este cea mai bună deslegare pentru a pune stavilă răului.

Societatea Națiunilor continuă discuțiile asupra fericirii pământeste. Adunarea aceasta, când sub ochii ei în Asia Mică, s'au vărsat râuri de sânge, își continuă lucrarea ei care rămâne idealul Europei și mapa de mâne.

— Mulți dintre ai noștri vor rămânea poate aici, ni spune dânsul. Aș vrea să vă dau binecuvântarea.

Dându-se puțin în urmă, el îngenunche, cu fața spre dușman, întrecând cu tot bustul parapetul tranșei.

Toate frunțile se descopăr.

Cu un glas care tremură puțin, el începe Crezul. Foarte aproape de urechea lui, o șuierătură-l face să tresară. Uită o frază, dar, potolindu-și nervii, se reculege îndată. Și mântuie cu un glas limpede și tare.

Apoi dând binecuvântarea, el cere:

— Să spuneți cu mine de trei ori Tatăl Nostru.

Liniștit, cu mâinile unite, cu pieptul deschis gloanțelor și mai dese, care bat aerul în jurul lui, el spune rugăciunea încet, pentru ca aceia cari o uitaseră s'o poată repeta după dânsul.

Când a sfârșit, el făcu un larg gest de binecuvântare. Apoi, iute, de data aceasta, el sare înapoi în tainița noastră, cu inima vioaie și trupul neatins.

Pornește pe răs, și noi, — noi plângem.

Iscălește un sergent.

Într-o scrisoare din Septembrie se vede un sergent german strivind în treacăt tidvele răniților francezi. Unul se luptă apucând desperat patul puștei coborât asupra capului său. Nu izbutește, și sângele sare asupra aceluia care, cu groază, povestește salvăticia.

Pe ceilalți răniți îi închid într-o șură căreia-i dau foc la cele patru colțuri.

Scrisoarea unui căpitan: «Toate acestea vor avea un sfârșit. Vom învinge, căci logica o cere; căci pe fiecare zi merităm puțințel mai mult biruința definitivă, prin voința noastră, prin desprețul absolut de moarte, prin zimbetul cu care primim fiecare din mizeriile noastre».

Scrisoare de înștiințare pentru moarte: «Fiul d-vo n'a dispărut întreg, doamnă. Sufletul său e nemuritor pentru că e suflarea lui Dumnezeu și pentru că se confundă cu sufletul Franciei».

Pentru a ucide mai bine, Germanii ridică o cruce lângă tranșeele lor ca pentru un mormânt, pe care toți îl respectă. Și, la momentul prevăzut, ei trag de acolo!

PENTRU SUFLET.

Pământule! Pământule! Pământule! auzi cuvântul Domnului exclamă prorocul plângând nenorocirile Regelui din Iuda (Ieremia XXII, 29). Pământule! Pământule! Pământule! insuflă-mi cuvântul și rugăciunea, pe care trebuie să o adresez Domnului. Astfel grăește și se roagă Sfânta Biserică, când cere dela Domnui binecuvântarea Lui pe seama acestui pământ, și cerând pentru acest pământ îmbelșugarea roadelor necesare hranei fiilor săi preaiubiți. Ea se roagă, pentru că știe, că pământul, care, altădată, era frumos ca paradisul, dela căderea în păcat, a fost condamnat să nu producă decât spini și neghină; pentru că el a fost blăstămat din cauza păcatelor noastre. Cine poate ridica, acest blestem dacă nu Biserica prin rugăciunile sale. Ea se roagă, pentru că știe, că Dumnezeu Răscumpărătorul s'a rugat însuși odinioară pe acest sărac pământ desmoștenit; că El l'a udat cu sudoare de sânge; căre pământ a căzut El cu fața sa dumnezească; că El l'a îmbrățișat cu sfintele sale mâini, pentru că să-l spele, să-l curățească, să-l sfințească «Pleacă-te la pământ! Cazi în genunchi! Cazi pe fața ta! Pământule, pământule! Inspira-mi cuvântul!» astfel strigă prorocul sfântul Dimitrie de Rostov; inspira-mi cuvântul! Cuvântul Domnului coboară asupra ta; sămânța cea bună cade pe pământ; ploaia cea binefăcătoare cade asupra pământului nostru, ca el să-și dea roadele sale; Biserica îl binecuvântă, când Tu întinzi mâinile Tale asupra lui; ea cade în formă de cruce; ea cade pe fața sa, învînd învechita față a pământului. Ea se roagă, căci știe, că hrana pământescă este necesară fiilor pământului; ea vrea ca aceasta hrană să fie nu numai îmbelșugată, ci și sfințită prin binecuvântarea cerească, fără de care nu există nici vegetație, nici rodire a pământului.

I. Rugăciune peste sămănături.

Când sosește vremea de a pune în sânul pământului sămânța de seară, grâu sau orice alte bucate, și când plugarul cel harnic aduce o parte din grăunțele sale în biserica Domnului și le așează înaintea altarului: atunci, Biserica privindu-le (semințele) întru nădejde, înaltă cu umilință glasul ei către Părintele și Dumnezeuul tuturor. «Din preacuratele tale mâini» zice ea, «am primit noi aceste semințe; acum o Stăpâne, le aducem și le punem înaintea ochilor Tăi! Ție îți încredințăm creșterea lor viitoare, așternând către Tine rugăciunea noastră arzătoare. Că n'am cutezat a le închide pe acestea în sâmurile pământului cele însufleteite, de nu vom căuta spre porunca slavei Tale, ceace poruncește pământului a răsări și crește, și a da sămânță și pâine de mâncare sămănătorului. Și acum ne rugăm Ție Dumnezeului nostru, să ne auzi pe noi ceice ne rugăm Ție și să deschizi nouă vistieria Ta cea mare a darului dumnezeesc; varsă asupra noastră binecuvântarea Ta, până ce ne vom îndestula și gonește dela noi toate celece mănâncă rodul nostru cel pământesc, și toată certarea cea cu dreptate adusă asupra noastră, pentru păcatele noastre; trimite îndurările Tale peste poporul Tău». După ce au fost stropite cu apă sfințită, aceste grăunțe, cari au fost deja rodnice prin sfintele rugăciuni ale Bisericii, un om le aruncă în pământ; fie că el doarme, fie că se scoală, noaptea și ziua, sămânța răsare și crește, fără să știe el. În ce chip este dacă aruncă omul sămânța în pământ. Și doarme și se scoală, noaptea și ziua, și sămânța răsare și crește cum nu știe el. Că pământul din sine rodește, întâi iarbă, apoi spic, după aceea deplin grâu în spic. Iar când se coace rodul, îndată trimite secerea, că a sosit secerișul (Marcu IV, 26, 27, 28, 29).

Din «Conv. asupra Legăturii bisericii cu credincioșii».

Destăinuirile criminalilor.

Groful Belmont, care zace în temniță la București pentru planul uciderii Regelui a mărturisit că a primit un milion și jumătate de coroane dela societatea unguerească a «Maghiarilor cari se deșteaptă» pentru reușita planului diavolesc. Când totul era pregătit a primit o telegramă cu acest cuprins: Noul grajd de cai (de întrecere) e gata, având în înălțime 5'20 m., lățime 450 iar în lungime 6'10 m. Săb aceasta Belmont înțelegea, că cutia cu dinamită e de 52 cm. înaltă, 61 cm. lungă și 45 cm. lată. În 29 August când cei trei tovarăși au fost prinși la graniță, alți complotiști au dat lui Belmont din București telegrama în englezește: «Tatăl mort, pleacă îndată», adică: «Caută-ți de drum că ne-au dat de urmă!»

Deocamdată prea multe lucruri nu publică siguranța de stat.

Plângeri dela sate.

Din Iarcăș ne scrie cu multă amărăciune cetitorul nostru, Teodor Cristea, de un năcaz al sătenilor:

«Proprietarul Corech Calman din comuna Cuied, jud. Arad, în iarna trecută a tăiat o bucată din pădurea sa. Lemnele le vindea la țaranii din 7 comune dimprejur. Și destul de ieftine.

Eram bucurați, că peste iarnă, ne vom aduce câte ne sunt de lipsă la încălzit și fert. Așteptam cu bucurie treieratul grăului. Că vom vinde grâu și ne vom cumpăra lemne. Dar jidanul, comerciant în Cuied, cu punga plină, prinsă tovarăși ca și el de pe la Arad și cumpărând toate lemnele dela proprietar mai ieftine cu 5 lei, la fiecare metru. Firește, proprietarul vânzându-le toate odată, le-a slobozit mai lesne. Jidanul, cu pretini în Ungaria, a vândut lemnele din mâna noastră la Unguri, cu preț de 3 ori așa de mare. Pofuți ce câștig are, dacă stăpânește bani mai mulți. Acum, imputinându-se lemnele, economul, abea acum câștigat de bani înjugă boii și hai după lemne! la de cari sunt, dacă nus mai bune, crengile rămase. Dacă nu-i mez, e bună și coaja. Proprietarul văzând că lemnele sunt puține și jidanul a vândut așa de scump, a urcat prețul la crengi mai sus cu 5 Lei decum a fost la stânjîn.

Pe când țaranul are bani și pungile streinilor se lărgesc. Iată, iubiți cetitori, ce fac jidanii în țară. Bietul țaran muncește mult și trăiește cu greu, jidanii mănâcă beau și ne iau din mână lucrul gata».

Rea întâmplare, — zicem noi, — dar nu putem ajuta. Singuri vă puteți ajuta, iubiți țărani în treburi de astea. Iată cum: *Să înființați din vreme tovarășii* și bănci populare sătești. Dacă oamenii din Iarcăș aveau o astfel de tovarășie, ei puteau avea la vreme banii, tovarășia cumpăra lemnele, mai lesne decum poate cumpăra fiecare în parte și le plăteau când, vânzându-și grăul, aveau bani. Le rămânea și bani, și aveau lemne bune.

Cetiți cu luare aminte ceace am mai scris noi despre tovarășii și luați îndemn de a le înființa pretutindenea. Noi dăm bucuroși îndreptări și sfaturi, dacă ni se cer, când oamenii nu știu cum să pornească.

DE TOATE.

O carte scumpă. Ministrul Angliei își scrie însemnările sale despre războiu. A fost dela începutul războiului și țara nu l'a schimbat, pentru că el știe mai bine să descurce ce s'a încurcat. Pentru cartea sa despre războiu i-au dat 100 mii de lire sterline, o sumă nemai pomenită pentru o carte. Primul ministru a zis că scrie despre suferințele nației în războiu și tot venitul l'a dăruit pe seama orfanilor, a văduvelor, a spitalelor în cari adăpostesc invalizii și nevoiașii războiului.

Ce e copilul în lume.

«Eu sunt copil.

— Eu sunt cea mai nouă și cea mai veche instituție din lume.

— Eu moștenesc pământul când vin pe lume, iar când mă duc, îl las copiilor, cari vin după mine.

— Datoria mea e să las pământul în stare mai bună de cum l-am găsit.

Dimpreună cu milioanele de frați și surori, aș putea să-mi împlinesc această datorie, dacă lumea nu ni-ar pune prea multe pedeci în cale.

La început vreau să am lapte bun, aier curat și voe de joc.

Mai apoi să-mi dați școală bună, ca să mă pregătesc pentru viață.

Vreau să trăiesc, să fiu vesel, să am ce să ador, să muncesc și să mă distrez.

Vreau cântece să cânt și să ascult, să-mi fac din carte prietin, să admir tablouri frumoase.

Vreau să construiesc case, drumuri, căi ferate și mașini.

Vreau să străbat țara, să hoinăresc prin păduri, să mă scald în râuri de munte și să mă joc cu zăpadă. De voiu pieri eu și frații mei, se prăpădește lumea. Totul e zadarnic fără de mine. Mie-mi nu-mi răpește fericirea lipsa de nedreptate ci nepriceperea. Ajutați-mă să mă fac mare și veți avea răsplata dela mine.

Eu sunt nădejdea voastră, eu sunt copilul. Eu sunt trecutul, prezentul și viitorul.

Acest psalm al copilului îl cântă școlarii în America.

Cismarul și bogatul.

— Nu banii îl fac pe om fericit. —

Lângă casa unui bogătaș, un cismar își avea micul său atelier.

Din zori de zi veselul cismar, cânta, lovind cu ciocanul pielea pentru ghete; iar bogătașul, obosit de grijile afacerilor sale se plângea că nu poate să doarmă toată noaptea și când adormea era trezit foarte de dimineață de cântecele vecinului său.

Intr'o zi, chemă pe cismar la dânsul și-i zise:

— «Vreau să te fac bogat ca pe un regel Primește această pungă cu bani, — păstrează-o cu îngrijire ca să ai când îți va trebui».

Cismarul, care nu văzuse niciodată o asemenea sumă, se miră mult. Mulțumi și se duse repede acasă la el. Fără să spue nimănuia nimic, se coborî în pivniță, făcu o gaură în colțul cel mai întunecos și îngropă punga acolo.

Din clipa aceea însă era mai neliniștit și îngrijat. Temându-se să nu-i fure cineva comoara, toată ziua o păzea, nelucrând nimic, iar noaptea dacă vre-o pisică făcea șgomot, se speria, credea că-i fură cineva punga și repede se ducea să o vadă...

Nu mai muncea de loc, nu mai dormea, nu mai cânta, — în schimb bogătașul dormea bine. Numai după câteva săptămâni, înțelese cismarul, că, de când era bogat era foarte nenorocit — și luând punga se duse cu ea la vecinul său.

— Dă-mi înapoi — zise el — cântecele și somnul meu și poftim banii d-tale. Intorcându-se acasă, își regăsi plăcerea de lucru, veselia și cântecele sale de odinioară.

Nu banii fac pe om fericit.

(După La Fontaine).

Partidele politice și Incoronarea.

— Partidul național din Transilvania. —

Conducătorii acestui partid s'au întrunit la Cluj și au hotărât:

1. Să nu ia parte la serbările încoronării și

2. să înceapă înțelegeri cu partidele din opoziție în vederea răsturnării guvernului liberal.

Au și alcătuit un memoriu pe care-l prezintă Suveranului fostul ministru Popoviciu de la Brașov.

La Alba Iulia se vor strânge naționaliștii după încoronare la un mare congres al partidului.

Gazetele guvernamentale i-au în nume de rău naționaliștilor, cari se sfătuiesc cu minoritățile ungurești și săsești împotriva unui partid, căruii Majestatea Sa i-a încredințat cârmuirea.

Vechea Monarhie sub altă formă.

Apucând care încotro, naționalitățile fostei monarhii Austro Ungare și rămânând fiecare neam între granițele sale, s'a văzut că unele țări pot trăi numai legate de altele, iar fără legătură, sunt amenințate să peară. Austria a trăit pe spatulele altora și azi e gata de ducă. Toate popoarele sunt obligate să se uite ce e la vecinul lor și să-i ajute. — Când arde la vecinul poți dormi liniștit în pat?

Și pentru ca să scape din încurcatură pe Austrieci, se vorbește de planul: Europei centrale. Toate neamurile și țările ar fi să facă o legătură economică ca să și împace trebuințele între ele. Tovărășia aceasta ar fi ajutată de mai mulți miliardari americani. Lumea americană crede că și Europeii pot face ce au făcut Americanii cu cele 47 de provincii puse sub obediența congresului comun.

Ce a spus Tolstoi despre o grevă generală.

(După «Documentele progresului», Oct. 1908).

E foarte actuală o scrisoare adresată de Leo Tolstoi unuia din conducătorii «Uniunii deputaților țărani», care a organizat în Octombrie 1905 o grevă în Rusia, dând prilej printr'asta la vărsări de sânge, și întemnițări.

Iată scrisoarea:

«Grevă generală nu poate fi un instrument potrivit, care să ducă la scop, fiindcă oamenii încă nu sunt destul de copleșiți pentru așa ceva și pentru că, dacă ar ajunge odată la gradul acela, n'ar mai avea, poate, trebuință de o grevă generală.

«De sigur, puterea unei greve generale ar ieși victorioasă asupra tuturor piedecilor; dar cum să miști pe oameni să fie capabili de un astfel de jertfă. Cum să-i îndemni să se lapede de bunăstarea lor nemijlocită, personală, ca să poată omeneirea să ajungă la o țintă îndepărtată?

«Ca să se hotărască oamenii la un astfel de pas și să-și ia de bunăvoie primejdia asupra lor de a-și pierde toate bunurile, ar trebui să fie îndemnați de conștiința lor, de convingerea lor religioasă, nu însă de motive luate din lumea externă. Ar trebui să recunoască pe Dumnezeu, tinzând să-i îndeplinească voința. Dacă ar fi să ducă greva generală la țintă, ar trebui ca să fie cuprinși toți aceia, cari iau parte la ea, de același simțământ sufletesc.

«O astfel de unitate de gândiri și de simțăminte n'ar putea să zacă numai în adevăr, numai în adevărul religios. Unde vedem în ziua de astăzi puțința unei astfel de uniri pe bază religioasă? Nu numai urile confesionale despărțesc pe oameni; majoritatea și mai întâi de toate aceia, cărora le-au intrat în cap gârăniile grevei generale cu un deosebit devotament, nu posedă, în genere, nici o credință religioasă și eschivează (delătură) astfel singurul mod care i-ar putea contopi.

«Cu oamenii din ziua de astăzi este cu neputință să organizezi greva generală, dupăcum este o imposibilitate să coci pâine cu făină uscată; apă este indispensabilă pentru așa ceva. Omul, care s'a convins despre ceace îi lipsește, se va lăsa de a săvârși fapte zadarnice și își va aplica puterile în alte întreprinderi a căror ducere în îndeplinire este cu puțință. Noi toți, cari dispunem numai de o anumită cantitate de energie, ar trebui să lucrăm astfel și să nu ne izidim puterile pentru ceva fără de noimă. Nimăruți nu-i este mai streină ideea de a respinge gândul grevei generale în sine și jerfa unei fericiri personale pentru un ideal mare, decât mie. Dar lipsește legătura care unește, legătura sufletească pentru toți luptătorii. Numai comunitatea convingerilor religioase, numai nașterea unei religii nouă, care cuprinde pe toți, va putea mai târziu să aducă cu sine astfel de întreprinderi eroice ale întregului, ca greva generală».

Trad. Ilie Marin.

Fabrica „Astra“ din Arad a fost rechiziționată pentru reparațiile vagoanelor C. F. R.

Pentru că în fabrica «Astra» din Arad, unde se repara un mare număr de vagoane de călători s'au remarcat în ultimul timp multe și neconvenite greve cu caracter politic, guvernul a dispus rechiziționarea fabricii și ca urmare punerea sub regim militar a tuturor lucrătorilor precum și al întregului personal al fabricii. Evident însă că această măsură nu va strîbi nimic din interesele legitime ale societății proprietare.

Pentru reparație sunt și echipele fără locuință stabilă.

Echipele acestea au dat până acum rezultate admirabile. Într-o singură lună aceste echipe au reparat peste 3600 vagoane de marfă. Lucrările de reparație continuă în diferite stațiuni atât de către echipele căilor ferate, cât și de către echipele particulare și nu vor fi oprite decât atunci când vom mări parcul vagoanelor de marfă cu încă 10,000.

Atunci vom avea 52.000 vagoane de marfă, adică un număr de vagoane pentru cele 1650 locomotive de cari dispunem.

Calendarul săptămânii.

Septembrie 30 zile.

Dum. 15 d. Rusalii: Evanghelia dela Matei C. 22, v. 35-45. Apostolul Pavel către Corinteni a II-a C. 4 v. 6-15.

Zilele săpt.	Calendarul vechiu	Calend. nou
Dum.	4 M. Vavila și Moisi P.	17 Lambert
Luni	5 Pror. Zacharia	18 Toma Ap.
Marți	6 Minunea Arh. Mih.	19 Ianuarie
Merc.	7 Muc. Sozont	20 Eustachiu
Joi	8 (†) Nașt. N. de Dzeu	21 Matei
Vineri	9 † PP. Ioach. și Ana	22 Mauriciu
Sâmb.	10 Mucenița Minodora	23 Tecla

Târguri. În 17 Septembrie: Ghiertenis (jud. Timiș), Marcod, Orșova, în 19: Ciachi-Gârbău, Lupșa, în 20: Ardihat, Baia de Criș, Capâlnaș, Cernat, în 21: Aleșd, Bogșa, Brad, Dobra, Gârcii, Hodos, Huedin, Ibașfalău, Lăpușul-românesc, Lechința Lipova, Lunca, Poiana (jud. Sibiu), Rașcoșul de jos, Sânmiclăuș, Sânta-Mărie-Orlea, Vădăhaza, Zărnești, în 22: Bogșa, Mediaș, Șimleul-Silvaniei, în 23: Halmaj.

Știrile săptămânei.

Principesa Elisaveta. Alteța Sa Regală, Elisaveta a Greciei este deplin sănătoasă. A început o cură de întărire la Constanța, unde face dese plimbări în oraș și e obiectul ovațiilor publicului, care arată bucurie pentru însănătoșirea Alteței Sale.

Principele Carol pedepsește. Un ziar din București dă știrea că principele Carol, care e inspectorul marinei a dictat o pedeapsă de 30 zile închisoare contra amiralilor Niculescu Rizea și Scodrea, celui dintâi pentru că n'a aprovizionat la vreme torpilorilor

«Mărăști» cu care era să plece Majestatea Sa Regele la fiica sa, principesa Elisaveta, când era greu bolnavă, iar celuilalt ofițer i-a dat pedeapsă că n'a cercetat mașinaria vasului cu care a călătorit și în drum a suferit stricăciuni.

Ceice nu-și fac datoria să-și pearză slujba, să vie în loc ceice se închină la Dumnezeu datoriei și al cinstei.

Primarii din toată țara la încoronare. La încoronarea Majestății Sale Regelui și a Reginei, e vorba să fie chemați la București primarii din toate satele și orașele României Mari.

Se întorc în țară. Direcția generală a despăgubirilor de războiu a primit din Germania multe materiale, duse de Nemți acasă. O comisie românească care lucrează de multă vreme pentru căutarea lor în Germania, le-a trimis la arsenal și la Ministerul de războiu, de unde se vor împărți între cei păgubiți.

Străinii să plece! Ne mai știind cum să scape de primejdia foametei, autoritățile din Austria de sus au provocat pe toți străinii să plece din țară, să nu le mănânce pâinea locuitorilor băștinași.

Când se va da și în țara noastră poruncă să iasă vagabonzii și gheșeftarii străini, ca să poată trăi mai ușor ai noștri!

Străinii despăgubiți, Româniii ba. Supuși streini rămași în teritoriul ocupat de Germani, au primit despăgubiri dela guvernul german în socoteala țării românești. Aceste despăgubiri dau suma de 27 mil. lei.

După ce Nemții au fost scoși din țară, toate hotărârile au fost nimicite și s'a dat ordin să plătească înapoi despăgubirea. Până acum abia s'a întors suma de 5 mil. Ministerul de finanțe a dat poruncă să se încasseze aceste sume.

Bani noi de metal. Banca Națională a înaintat rugare către Ministrul de finanțe să-i îngăduie baterea de bani noi din metal de câte 1, 2 și 5 Lei pentru ca ajutorul acestor bani să scoată din umblare banii cei mici de hârtie cari acum sunt foarte zdrențuiți.

Fabrici nouă la Mediaș s'au făcut mereu în anii din urmă. Acum acest oraș e plin de străinii cari pun în lucrare nouele fabrici. O mare întreprindere din Cehoslovacia ridică acum acolo o mare fabrică de haine. Ca mâne Mediașul va fi un mare centru de industrie.

Valuta (prețul) banilor. Leul a mai scăzut. Dela 8'80 a ajuns eri la 8'30 centime. Prețul banilor străini la bursa din București este așa: 1 franc francez se poate cumpăra cu 12 Lei, Dolarul cu 160—162 Lei (s'a mai ridicat), coroana cehilor cu 5 Lei 30 Bani, lira italiană cu 6—7 Lei. Bani mai scăzuți la preț decât ai noștri sunt: marca nemților care se poate cumpăra cu 10 bani, coroana ungarilor cu 7 bani, iar coroane austriace pentru 1 Leu capeți 700.

La vămi se fură și vagoanele. La Oradea-Mare s'a descoperit o bandă care ne fura vagoanele în chipul acela că ștergea de pe ele literele C. F. R. și punea pe cele ungurești: M. A. V. sau pe cele austriace: O. St. B. și așa le trimiteau cu vicleșug peste graniță. În chipul acesta se zice că ar fi furat 180 de vagoane.

Când se fură și vagoanele apoi ne mirăm că se fură ce-i în vagoane!

Bancnote de 1000 și 100 lei scoase de Banca Generală în timpul ocupației nemțești, cari se mai găsesc, vor fi predate comisiei germane de despăgubiri, cari sosește în țară.

N'avem zahăr. Producția de zahăr din anul trecut a fost de 2000 vagoane. Anul acesta vom avea 4000 — dar mai avem nevoie de 2000 de vagoane care se vor importa.

Șase sute de cai pentru cinci armăsari. Guvernul generalului Averescu a oprit scoaterea din țară a cailor. Ministerul de domenii a primit putere dela Consiliul de ministri să vândă în Anglia 600 de cai primind în schimb cinci armăsari.